

جهیزیه

پدیدآورنده (ها) : توکلی کرمانی، سعید

- شماره ۶۷۳۱ حقوق :: نشریه دادرسی :: بهمن و اسفند ۶

از ۴۴ و ۵

آدرس : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/۷۴۰۲۲> تا

ثابت

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابراین، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

جهیزیه

سعید توکلی کرمانی

خود هیچ نیازی به اجازه و دخالت شوهر ندارد.

ماده ۱۱۱۸ قانون مدنی در این باره می‌گوید:

«زن مستقلاً می‌تواند در دارایی خود هر تصرفی که بخواهد بکند».

پذیرفته می‌شود، متقابلاً زن نیز جهیزیه کامل و متنوعی را به خانه شوهر می‌آورد!

۲. زن مالک جهیزیه است

در جایی که زن جهیزیه را از درآمد و یا مال شخصی خود تهیه می‌کند، بدون هیچ

برابر قانون، تهیه وسایل زندگی جزو نفقه و بر عهده شوهر است و زن در این باره تکلیفی ندارد و شوهر موظف به تأمین مخارج زندگی مشترک است.

از لحاظ حقوقی بین مهر و جهیزیه هیچ رابطه‌ای وجود ندارد، زیرا مهر به حکم قانون باید از طرف شوهر در نتیجه عقد ازدواج به مالکیت زن درآید، در حالی که زن مجبور نیست جهیزیه‌ای به همراه خود به خانه شوهر ببرد.

۳. آیا شوهر نیز مالک جهیزیه می‌شود؟

از نظر حقوقی آوردن جهیزیه از سوی زن نوعی اجازه دادن برای استفاده و بهره‌مند شدن از آن است و هیچ حقی را برای شوهر ایجاد نمی‌کند؛ بنابراین هرگاه زن بخواهد می‌تواند جهیزیه را به دیگری انتقال دهد یا به خانه پدری برگرداند؛ اما در عمل چنین نیست و باتوجه به روابط خانوادگی و تظاهمی که بین زن و شوهر در بیشتر موارد وجود دارد زن این اسوال را به خانواده اختصاص می‌دهد تا صرف نیازهای اعضای آن و از جمله شوهر شود؛ ولی همان‌طور که

تردیدی متعلق به خود اوست. همچنین اموالی را که پدر یا مادر به عنوان جهیزیه در اختیار دختر خود می‌گذارند نیز به مالکیت او درمی‌آید؛ زیرا خانواده دختر این وسایل را برای او تهیه کرده و در واقع به او بخشیده‌اند و پس از ازدواج که دختر آنها را به خانه شوهر می‌برد برگشت از این بخشش دیگر موردی ندارد و زن مالک قطعی آنها می‌گردد و همانند هر مالک دیگری هر نوع تصرفی که بخواهد می‌تواند در آن بکند؛ زیرا طبق قانون زن دارای استقلال مالی است و اسوال و دارایی او پس از ازدواج با اسوال شوهر مخلوط نمی‌شود و برای تصرف در اسوال

۱. مفهوم جهیزیه

برابر قانون، تهیه وسایل زندگی جزو نفقه و بر عهده شوهر است و زن در این باره تکلیفی ندارد و شوهر موظف به تأمین مخارج زندگی مشترک است، ولی بنا بر این حال در بسیاری از خانواده‌ها مرسوم است که زن در حدود دارایی و توانایی مالی خود یا خانواده‌اش تمام یا بخشی از اثاث مورد نیاز را به خانه شوهر ببرد. از نظر اجتماعی آوردن جهیزیه از طرف زن یا خانواده او دارای جنبه‌های مثبتی است. توضیح اینکه هر چند تأمین معاش خانواده بر عهده شوهر است، ولی زن نیز مایل است در این تلاش او را یاری دهد و چه بسا مردی که در آغاز جوانی می‌خواهد همسری انتخاب کند در بیشتر موارد توانایی تهیه کلیه وسایل و اثاث مورد نیاز را نداشته باشد و تهیه قسمتی از این وسایل از سوی زن، زندگی مشترک را راحت‌تر و آسان‌تر می‌کند و بدین‌سان زن عملاً احساس می‌کند که در تأمین مخارج و امکانات زندگی مشترک نقشی فعال دارد.

آوردن جهیزیه نشانه صمیمیت و بیانگر روح تعاون و کمک بین خانواده زن و شوهر است. از طرفی دیگر چون طبق قانون، دختر نصف پسر ارث می‌برد و در موارد بسیاری هم خود زن درآمدی ندارد، دادن جهیزیه از طرف خانواده او راهی است برای جبران مابقی ارث!

از لحاظ حقوقی بین مهر و جهیزیه هیچ رابطه‌ای وجود ندارد، زیرا مهر به حکم قانون باید از طرف شوهر در نتیجه عقد ازدواج به مالکیت زن درآید، در حالی که زن مجبور نیست جهیزیه‌ای به همراه خود به خانه شوهر ببرد، لیکن عرف جامعه بین مهر و جهیزیه تناسبی را لازم می‌داند و معمولاً جایی که مهریه‌های سنگین از طرف شوهر

گفتیم شوهر نسبت به آنها هیچ مالکیتی پیدا نمی‌کند و فقط می‌تواند به طور منطقی و معمولی از اموال (جهیزیه) استفاده نماید.

۴. اختلاف زن و شوهر در مورد جهیزیه

برای تشکیل خانواده، زن و شوهر اموال خود را مشترکاً مورد استفاده قرار می‌دهند، ولی هنگامی که روابط خانوادگی و اخلاقی سست می‌شود و پای قانون به میان می‌آید، این اختلاف به وجود می‌آید که کدام مال از آن شوهر و کدام متعلق به زن است. در مورد جهیزیه نیز هنگام ترک خانه شوهر و انحلال خانواده (طلاق) این مشکل به میان می‌آید که آیا جهیزیه زن همچنان باقی و در تصرف شوهر است یا بر اثر استعمال و یا نقل و انتقالات دیگر از بین رفته است؟

مشکل از آنجا ناشی می‌شود که معمولاً در مورد جهیزیه سند و نوشته‌ای (سیاهه) رد و بدل نمی‌شود، زیرا امضا گرفتن از شوهر و رسید خواستن از او به هنگام آوردن جهیزیه به خانه شوهر عملی زشت و نشانه بی‌اعتمادی تلقی می‌گردد و زن و شوهری که می‌خواهند یک عمر در کنار یکدیگر زندگی کنند، دوست ندارند که در ابتدای زندگی مشترک از این حیث باعث آزردهی و رنجش خاطر دیگری شوند. حتی در جایی که برخی خانواده‌ها از شوهر رسید می‌گیرند باز این مشکل همچنان باقی است؛ زیرا چه بسا در طول دوران زندگی، زن مال یا اموالی را که جزو جهیزیه است به دیگری بخشیده یا فروخته باشد.

در این مورد دادگاه باید با توجه به عرف

و عادت و اوضاع و احوال قضیه، نسبت به اختلاف پیش‌آمده میان زن و شوهر تصمیم بگیرد؛ مثلاً در جایی که مرسوم است تمام اثاث منزل را زن به عنوان جهیزیه به خانه شوهر ببرد و زن نیز ثروتمند است، باید از شوهر دلیل مالکیت مال یا اموال مورد اختلاف را خواست. برعکس در موردی که زن از خانواده ثروتمندی نیست و دعوا درباره اشیای گرانبهایی است که زن به طور معمول توانایی تهیه آنها را نداشته، باید زن را مدعی به حساب آورد و از او دلیل مالکیت خواست.

البته در برخی مقررات ثبتی و آرای دادگاهها^(۱) آمده است که اگر نسبت به وسایل خانه اختلاف شد چیزهایی که بیشتر مورد استفاده مردان است (مثل ریش‌تراش برقی، پالتو مردانه، کت و شلوار و...) متعلق به شوهر بوده و چیزهایی که بیشتر مورد استفاده زنان است (مثل لوازم آرایشی و البسه زنانه و...) از آن زن محسوب می‌شود، ولی یاز این سؤال مطرح می‌شود که فی‌المثل یخچال یا تلویزیون یا احقاق‌گاز و این قبیل اشیاء را باید جزو کدام دسته دانست؟

در این باره، دادگاهها باید با توجه به اوضاع و احوال قضیه و نشانه‌های موجود در روابط زن و شوهر تصمیم بگیرند. البته بهتر است خانمها به هنگام خرید وسایل و تهیه اقلام جهیزیه کلیه برگه‌های خرید و اسناد اموال خریداری شده را برای روز مبادا نگهداری کنند، تا در صورت لزوم به عنوان دلیل و مدرک خود برای استرداد جهیزیه اقدام کنند.

۵. استرداد جهیزیه

همان‌طور که گفتیم جهیزیه متعلق به زن است و شوهر هیچ مالکیتی نسبت به آن ندارد، بنابراین در صورتی که کانون خانواده از هم بپاشد و زن و شوهر از یکدیگر جدا شوند، زوجه می‌تواند برای استرداد آنچه به عنوان جهیزیه به خانه شوهر برده از طریق دادن دادخواست به دادگاه، طبق نمونه پیوستی، اقدام نماید همچنین می‌توان برای جلوگیری از حیف و میل شدن اموال و احتمالاً نقل و انتقال جهیزیه توسط شوهر، نسبت به تأمین و توقیف آنها از طریق دادگاه اقدام کرد. (تقاضای صدور دستور موقت)

پانوشته:

- ماده ۷۹ آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا، مصوب ۱۳۵۵ می‌گوید: «هرگاه متعهد یکی از زوجین باشد که در یک خانه زندگی می‌نماید، از اثاث‌الیت آنچه که عادتاً مورد استعمال زنانه است ملک زن و آنچه که عادتاً مورد استعمال مردانه است، ملک شوهر و مابقی مشترک بین زوجین محسوب خواهد شد؛ مگر اینکه خلاف ترتیب فوق ثابت شود». مفاد این حکم در ماده ۶۳ قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ تکرار شده است.
- دیوان عالی کشور نیز در حکم شماره ۲۳۶ مورخ ۱۳۶۵/۲/۱۷ مفاد ماده ۷۹ را به عنوان فاعله کلی پذیرفته است و می‌گوید: «اصولاً آنچه را از اثاثیه خانه که عرفاً و عادتاً اختصاص به هر یک از زن و مرد دارد باید متعلق به او محسوب داشت، مجموعه رویه قضایی متین، ص ۲۹۳».

مشخصات طرفین	نام	تسهیل‌های	تاریخ	محل عقد: (محل انعقاد، محل اقامت، محل اقامت - شماره - پلاک)
معاقد				
توسط				
تاریخ انعقاد				
محل انعقاد				
<p>این سند در حضور و با حضور دادگاههای عمومی - - - - -</p> <p>تمام بنابر استناد به اسناد - - - - - و آنچه که به زوج و زن استخوان خود به امان نظر برشود و زوج فقط حق استناد و آن را در زندگی مشترک دارد، با تقسیم این دو قسمت از زن خود به زوج کرده و تمام رعایت خود بر استخوان به زوج بر تمام جهیزیه با تمام می‌نماید و بدین وسیله و دیگر سندهای قانونی، بی‌سنگ و حساب حکم مناسبت بر سر خود جهیزیه را می‌بازد. خدا شاهد است که این سند در حضور دادگاههای عمومی و نقل و انتقال آنرا بر طرفین جهیزیه از جوی خواهد بود استناد.</p>				
شماره سند در دفتر	تاریخ	محل انعقاد	محل انعقاد	محل انعقاد
محل انعقاد	محل انعقاد	محل انعقاد	محل انعقاد	محل انعقاد